

ՄԻՈՆ

ԽԲ. ՏԱՐԻ-ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ ԵՐՈՒՍԱԳԵՄԻ ՀԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐԺՈՒԹԵԱՆ

«سورة مجلة ارمينية شهرية، ادبية، ثقافية»

“SĪON” ARMENIAN MONTHLY OF RELIGION, LITERATURE, PHILOLOGY.

1968

Յուն.-Փետր.

Թիւ 1 - 2

ՊԱՏԳԱՄ ԲԵԹՂԵՅԵՄԻ ՍՈՒՐԲ ԺՆՆԴԵԱՆ ԱՅՐԵՆ

«ՓԱՐԹ ՀՐԱՇԱՓԱԹ ԵՆՆԴԵԱՆ ԳՈ, ՏԷՐ»:

Յիսուսի ծննդեան այս Այրէն, ուր նորածին մանուկի մը շուրջ հրաշքը կը միացնէ հրեշտակներու երգը, հովիւներուն պարգահոգի երկրպագութիւնը եւ մոգերու արքայավայել նուէրները, կեցած՝ մենք եւս հրաշալի աստղին տակ, ձեզի կ'ուզենք մեր ողջոյնը, ժողովուրդ Հայոց որ ի Հայաստան եւ ի փիւռս աշխարհի, յանուն Ամենապատիւ Տէր եղիշէ Սրբազան Պատրիարքին, Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան եւ այստեղ երկիւղածօրէն խմբուած ձեր եղբայրներուն եւ քոյրերուն:

Պարզ է մեր հոգին, այս գիշեր, հովիւներու հոգիին նման, ուր արձագանգեց երկնային երգը հրեշտակներուն եւ փոխանակ ծանրաբեռնելու մեր ձեռքերը ռսկի, կնդրուկ եւ զմուռսով, հրաշափառ Մնունդին բերած ենք տագնապեալ մեր սիրտին ազօթքը, «վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի»:

Ինչ հրաշք, եթէ այսօր, երկու հազար տարիներ ետք, խաղաղութիւնը չըլլար տառապագին կարօտ եւ հեռաւոր յոյս, այլ «յերկիր» վերջնականապէս հաստատուած հաճութիւնը մարդերուն:

Եւ հրաշքի համագոր հեռանկար է տակաւին Ծնունդը խաղաղութեան այն իշխանին, որ կարենար իր շուրջ մէկտեղել հրեշտակ, հովիւ եւ թագաւոր, երկինքի վրայ փայլող միակ աստղի մը տակ, որովհետեւ հագիի, սիրտի եւ ուժի երեք աշխարհներու ներդաշնակութենէն միայն կրնայ ծնիլ իրական խաղաղութիւնը:

Յիսուսի ծննդեան օրերուն եւս կը խօսուէր խաղաղութեան մասին, սակայն այլ տեսակի խաղաղութեան մը, ուր հրեշտակները երգ չունէին, ոչ ալ հովիւները աղօթք. խաղաղութիւն մը սուրի ծայրով պարտադրուած ռշխարհին եւ հաստատուած ժողովուրդներու ընկճումովը միակ տիրապետութեան մը ներքեւ. Pax Romana – Հռովմէական խաղաղութիւն, հաստատուած զինւորական գերիշխանութեան սկզբունքին վրայ, ոչ թէ ժողովուրդներու միջեւ ուր եղբայրութեան ձայնը լռեցուցած ըլլար թշնամութիւնները եւ հանդարտ ու շինարար կեանքի մը հետապաւնները հանդարտեցուցած՝ կիրքերը, այլ ժողովուրդներու միջեւ դատապարտուած ծառայելու ուժովին եւ տիրողին, լռութեան մը մէջ, որու ընդերքներուն խորը աւելի կը կատարէր ատեւութիւնը:

Այդպիսի խաղաղութիւն մը չէր որ աւետուեցաւ Բեթղեհէմի երկինքէն. ան ոչ թէ լռեցումն էր պատերազմին եւ միահեծանութիւնը գէնքին, այլ ժխտումն իսկ էր անոնց սկզբունքին եւ մերժումը անոնց գաղափարին: Մարդիկ կը կոչուէին ըլլալու ոչ թէ գէնքերը ձգած զինուորներ, այլ եղբայրութեամբ կապուած Աստուծոյ որդիներ, որոնց համար ծագէր Աստուծոյ արեւը, ըլլային անոնք ազատ թէ հարուստ, իշխող թէ ընկճուած: Այսօրուան բառերով՝ ցեղային կամ դասակարգային հակամարտութիւններու զինադադարէն շատ անդին եւ շատ աւելի դժուար իրագործելի՝ ծնունդն էր նոր մարդուն, իր ախորժակներէն եւ բնագոյններէն մերկացած եւ բացուած հոգեկան եւ աստուածային իր կոչումին:

Որովհետեւ իրաւ խաղաղութիւնը կը սկսի մարդու ներսի աշխարհէն: Եթէ ան իր կեանքին վրայ չէ ցանած սիրոյ սերմեր եւ չէ կրցած բարձրացնել ու ազատագրել ինքզինք իր անձին կաշկանդումէն, պիտի տառապի ու չգտնէ ներքին ներդաշնակութիւնը, հոգիի խաղաղութիւնը:

Զի սէրն է որ կը փառգուի այսօր, սուրբ այս Այրին մէջ, իբրեւ սկիզբ իրական խաղաղութեան, քրիստոնէական խաղաղութեան, աստուածային խաղաղութեան: Հոն ուր չի ծաղկիր սէրը, պատերազմ է, փոքորիկ, աւեր ու տխրութիւն. հոն ուր չի վառիր սէրը, ցուրտ է, ատելութիւն, ~~կեանք~~ ատելութիւն եւ զգուանք.

հոն ուր չի նառագայթեր սէրը՝ մութ է, շփոթութիւն, պայքար եւ կատաղութիւն:

Սիրով նուաճուած խաղաղութիւն, մարդոց միջեւ եւ Աստուծոյ հետ, այս է եղած Հայաստանեայց եկեղեցւոյ մեծ պատգամը մեր ժողովուրդին՝ դարերու արհաւիրքներուն եւ հարւածներուն դիմաց:

Մեր ժողովուրդը դարերով ունեցած է իդմն ու ծառար խաղաղութեան, «ազատութեան տենչանքին չափ բուռն եւ երկինքին չափ խորունկ», ինչպէս բաժնի է բանաստեղծը: Որովհետեւ ամենէն աւելի մենք ենք զգացած մեր մորթին վրայ ոգիւր պատերազմին եւ աւերումը մեր աշխատանքին: Հեռու հայրենիքէն, ցրուած աշխարհի չորս ծագերուն, մաշող մեր կեանքը ինքնին ազօթ մըն է խաղաղութեան:

Իսկ այստեղ, պատերազմի ճգնաժամը հազիւ անցուցած, որքան բուռն է մեր ազօթը որ երկնային ցոյի նման իջնէ վերջապէս խաղաղեցուցիչ եղբայրութիւնը մեզ շրջապատող ժողովուրդներուն միջեւ, անգամ մը եւս ծաղկի ճիւղներին Աւետեաց երկրին եւ անոր ոստերով ողջունուի բարգաւաճ աշխատանքով շահուած հաճութիւնը մարդոց միջեւ:

Ո՛վ Տէր, Դուն անքնին ծնունդ Հօրդ երկնաւորի, հրաշալի Յայտնութեան այս գիշերին, ընդունէ մեր ի խորոց սրտի ազօթները, ու մարդկային տկար արարածներու հոգիներէն ներս, շնորհափայլէ Քու աստուածային ողորմութեանդ անըստեր նշովները: Հալեցուր մեղքին կապարը, հալածէ չարիքին իշխանը, վանէ խաւարն ու տարակոյսը, փարատէ տագնապին ու չարիքին յուսահատութիւնը, եւ թող թագաւորէ ամենուրեք Քու ամենակար քաւիչ Ս. Աջդ ու փոխակերպէ մեզ բոլորս, բլլալու համար երկնառաք խաղաղութեանդ եւ հաճութեանդ մաքրամաքուր բնակարանները:

Ո՛վ Տէր, Ծննդեանդ այս Սուրբ Գիշերին, այցի ելիր Քու սրբազնասուրբ Հայաստանեայց եկեղեցիին, որուն կերտումին համար Դուն այնքան գորովալի, իջար նոյնիսկ երկինքներու Քու անմատոյց բարձունքներէդ, ու Արարչագործ ձեռքովդ իսկ կերտեցիր զայն հրաշքի մը պէս Հայու հողէն ու Հայու սրտէն: Վերջստին ծաղկեցուր անոր երբեմնի փառքին պատմութեանը, վերածելով զայն միայն ու միայն հոգեւոր առաքելութեան բոցարծարծ վառարանի:

Ու ըրէ մեզ բոլորս Քու աստուածային փառքիդ ու կամքիդ հրաշալի անօթները, որպէսզի Ս. Փառքիդ մէջ փառաւորուած, ամենքս ի միասին օրհնենք Քու Սուրբ Անունդ, ընդ Հօր եւ ընդ Սրբոյ Հոգւոյն, որ է օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ՄԵՍ ԱՌԵՏԻՍ Է ՄԵՁ ԲՈՒՆՈՒՄ.
ՔՐԻՍՏՈՍ ԾՆԱԻ ԵՒ ՅԱՅՏԵՆԱԻ:

ՇԱՀԷ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ